WG 64-6

het zeskant

ACHTTIENDE JAARGANG No. 6 — JUNI 1964

PERSONEELSORGAAN VAN
I.H.C. HOLLAND

Redactie-adres: Verlengde Tolweg 2, Den Haag

CONRAD-STORK
GUSTO
DE KLOP
J. & K. SMIT
L. SMIT & ZOON
VERSCHURE

Dit blad is het personeelsorgaan van de Industrieële Handelscombinatie Holland, gevestigd in Den Haag. Het verschijnt iedere maand op de 1e woensdag na de vijftiende. Uitreiking aan personeelsleden van de in I.H.C. Holland verenigde bedrijven vindt gratis plaats. De inhoud is beschermd krachtens de Auteurswet. Firma-redacteuren: G. Martens (Conrad-Stork), M. Wink (Werf Gusto), W. C. Boer (De Klop), A. Heystek (J. & K. Smit), J. Koutstaal (L. Smit & Zoon) en R. Lafèbre (Verschure).

het zeskant

INHOUD algemeen gedeelte

Drinkwater voor Hongkong . 42
Springvloed bij J. & K. Smit . 43
Commissie van Calculatoren 44
Van kruiwagen tot perspijp 45
Emmeren en lepelen . . . 47

BIJ DE VOORPAGINA

De ramploeg slaat de keggen weg, de ankers worden op hun plaats gehangen, schilders houden een laatste inspectie langs de boeg, nog even en dan is de "Atlantique" klaar voor de tewaterlating.
(Zie ook artikel op pag. 43).

WERK AAN DE WINKEL

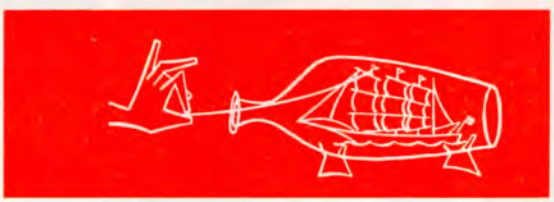

DRINKWATER VOOR HONGKONG

Als Holland Cranes-vennoot bouwt Verschure de CO 1.1510, een merkwaardige installatie, waarmee een Franse aannemingsmaatschappij in Hongkong een baai, waarin rivieren uitkomen, gaat afsluiten van de zee. Dit wordt gedaan om de vooral in het droge seizoen moeilijke drinkwatervoorziening te verbeteren. De CO 1.1510 zal de dam gaan bouwen tussen de zee en de baai. De installatie bestaat uit een ponton met er boven op twee langsliggers, elk met een katrijbaan waarop een hoofdkat (47 ton) en een hulpkat (37 ton) lopen.
Op de plaats, waar de basis van de dijk zal komen, wordt eerst met grijpers de vrij slappe grond verwijderd en in bakken gestort. Dan wordt ook onder water een dijklichaam aangebracht.
Dezelfde bakken voeren daarna het materiaal aan, dat door de grijpers op en om het dijklichaam wordt aangebracht. Zo groeit de dijk langzamerhand tot het vereiste niveau boven water.
Het ponton van de grijperinstallatie wordt in Hongkong gebouwd. Voor de leveranties van vrijwel alle ander delen is Holland Cranes verantwoordelijk. Veel werk daaraan is uitbesteed, w.o. de elektrische installatie, die ca. een miljoen gulden zal kosten.
De hele "Know-How" — de kennis hoe alles gemaakt moet worden — leveren onze ingenieurs.
Deze installatie is uitgebreid en kostbaar, omdat de baggercyclus (het uitrijden, grijpen, ophijsen, terugrijden en storten) automatisch moet worden uitgevoerd, dit bovendien in de werkelijk minimale tijd van 70 seconden.

De CO 1.1510 moet beslist op 1 oktober op de plaats van bestemming staan - en werken. Dit zal in de komende tijd nog heel wat zorgen geven, waarbij we moeten bedenken, dat de klant volledig op ons vertrouwt. Hij herinnert zich nog goed, dat wij vorig jaar de snijkopzuiger *La Nive* (CO 480) voor hem hebben gebouwd, óók in een ongehoord korte tijd.

Springvloed bij J. & K. Smit

Kinderdijk, 12 mei 1964. De warmte op de eerste zomerse dag van 1964 doet de gasten en gastheren, die bij vennoot J. & K. Smit zijn verzameld voor de tewaterlating van de *Atlantique*, er enigszins ongewoon uitzien. De dames hebben het nog niet gedurfd om in zomertoilet te verschijnen en de heren lopen puffend rond in hun stijlvolle wintercostuums. Niemand heeft verwacht, dat de thermometer zelfs op dit voor een tewaterlating vrij late uur (het is zes uur in de middag) nog meer dan 25° C zou aanwijzen.

De werkers aan de *Atlantique*, die de laatste voorbereidingen treffen voor de tewaterlating, zijn ook nog niet aan de warmte gewend. Het wegslaan van de keggen kost vele zweetdruppels. Om alles gereed te hebben zijn zij nog bezig als het gezelschap het podium, dat gesierd is met de franse, belgische en nederlandse vlaggen, betreedt.

Het uiteenspatten van de champagnefles, op het juiste moment getroffen door de fotograaf.

De doopvrouwe, mevrouw L. D'Haille, die bij aankomst op de werf een fraai boeket bloemen werd aangeboden, laat zich door Ir. W. van Beelen, directeur van J. & K. Smit, uitleggen hoe zij de champagnefles zal moeten hanteren. De gasten kijken vol bewondering op naar de boeg van de *Atlantique*, die meters boven het podium uitsteekt. Het is beslist geen klein scheepje, dat hier tewater zal gaan. Cijferaars beweren, dat het hele kantoorgebouw van J. & K. Smit zou kunnen verdwijnen tussen de wanden van deze zuiger. Het is dan ook de grootste sleephopperzuiger, die I.H.C. Holland tot nu toe heeft gebouwd.

Franse slag

Het wordt stil onder de romp van de *Atlantique*. Ir. Van Beelen krijgt het sein, dat het schip klaar ligt voor de tewaterlating. Hij verzoekt mevrouw D'Haille de doop te verrichten. Met een ferme franse slag laat zij de champagnefles tegen de boeg van de *Atlantique* uiteen spatten. De fotograaf heeft dit moment precies weten vast te leggen! Mevrouw D'Haille drukt op de knop en het schip komt in beweging. Daar gaat het grote gevaarte in rustig tempo de helling af. De toeschouwers langs de waterkant deinzen verschrikt terug. Een grote vloedgolf ontstaat in de werfhaven, wanneer deze kolos aan haar element wordt toevertrouwd.

Met de handen beschermend boven de ogen zien wij de *Atlantique* in de schitterende en blinkende Noord tewater gaan. Er worden handen geschud en er wordt wat nagepraat op het zonovergoten podium, waar het voor de warmteminnaars goed toeven is. Na enige tijd gaat het gezelschap naar de ontvangstzaal, waar hartelijke en waarderende woorden worden gesproken door Ir. Van Beelen en door de heer Betbeder, directeur van de opdrachtgever, een frans-belgische combinatie van aannemers.

Treffend voor de goede verhoudingen tussen klant en bouwer zijn de woorden van dank voor de prestaties van alle medewerkers aan de bouw van dit schip.

4800 m³ meet het laadruim van de „Atlantique"

Commissie van calculatoren

I.H.C. Holland ontvangt vanuit de gehele wereld aanvragen om prijs op te geven voor het leveren van allerlei materieel en onderdelen.
Om aan deze vraag te kunnen beantwoorden, beschikt elk I.H.C.-bedrijf over een calculatieafdeling; aan het hoofd daarvan staat een calculator.
De gezamenlijke calculatoren vormen de Commissie van Calculatoren.
Het calculatiewerk is zó omvangrijk, dat het niet door één bedrijf verricht kan worden. Vandaar dat het verdeeld wordt over de zes bedrijven.
Elk bedrijf calculeert (= berekent de prijs) volgens vaste richtlijnen en eigen praktische gegevens, uiteraard zo concurrerend mogelijk. Aangezien bij het calculeren over de gehele linie (praktisch) eenzelfde gedragslijn wordt gevolgd, is de begroting welke een bedrijf maakt in feite een I.H.C.-begroting.
Wanneer op een offerte een opdracht volgt, dan worden één of meer der I.H.C.-vennoten belast met de uitvoering en verdeling van het werk, volgens die begroting. Bij het vaststellen van allerlei uniforme richtlijnen is veel onderling overleg nodig geweest en dat zal ook in de toekomst wel nodig blijven.
De techniek gaat immers steeds vooruit.
Constructies van vroeger verouderen en nieuwe komen daarvoor in de plaats. Dit oefent vanzelfsprekend invloed uit op de verkoopprijs.
De calculatoren komen daarom periodiek in vergadering bijeen, opdat wij ook wat het prijsniveau betreft, bij de tijd blijven. De calculatorenvergaderingen worden geleid door de I.H.C.-verificateur. Deze functionaris is door de directies aangesteld ter beoordeling en vaststelling van de nacalculaties.
Wanneer een opdracht is uitgevoerd maakt de uitvoerende vennoot daarvan een nacalculatie: hij rekent dus precies uit, wat alles precies gekost heeft. Deze nacalculatie wordt aan het oordeel van de verificateur onderworpen. De verificateur heeft zijn kantoor bij "De Klop", hij werkt dus niet naast het bedrijf, maar er midden in. Dit is voor de uitoefening van zijn taak zeer belangrijk. Hij maakt een verificatierapport, dat door hem ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de directievergadering in Den Haag.
Het verificatie-rapport is meestal niet gelijk aan de nacalculatie. Dit komt omdat onze bedrijven nog verschillen in grootte en outillage, wat uiteraard ook in de kosten tot uitdrukking komt.
Bij het vaststellen van de kosten volgt de verificateur echter over de gehele linie eenzelfde gedragslijn.
In dit systeem zit een stimulerend element. In feite kan iedereen door zo efficiënt mogelijk te werken er toe bijdragen, dat de bedrijfsresultaten zo gunstig mogelijk zijn of worden, waardoor de kostprijs en dus de aanneemsom van een object zo laag mogelijk kan zijn.
Dit komt uiteindelijk allen ten goede.

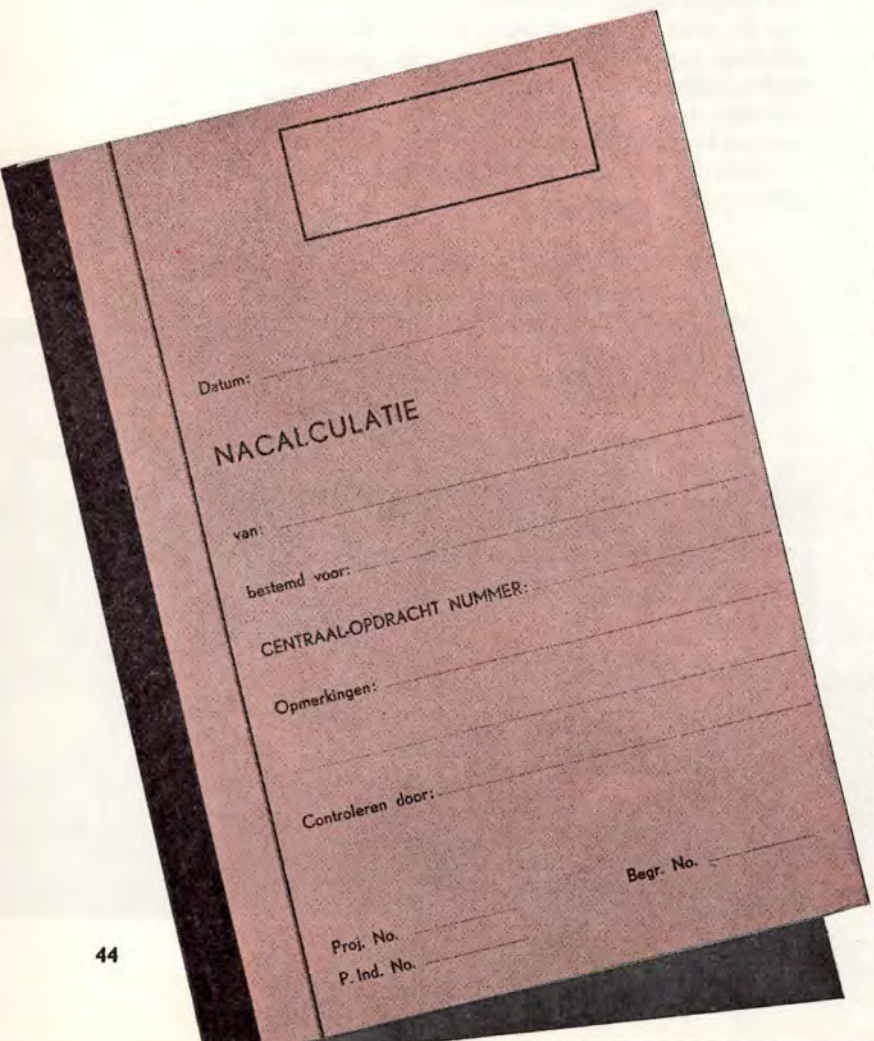

Uniforme nacalculatiemap, in gebruik bij elke I.H.C.-vennoot

Werfbeeld

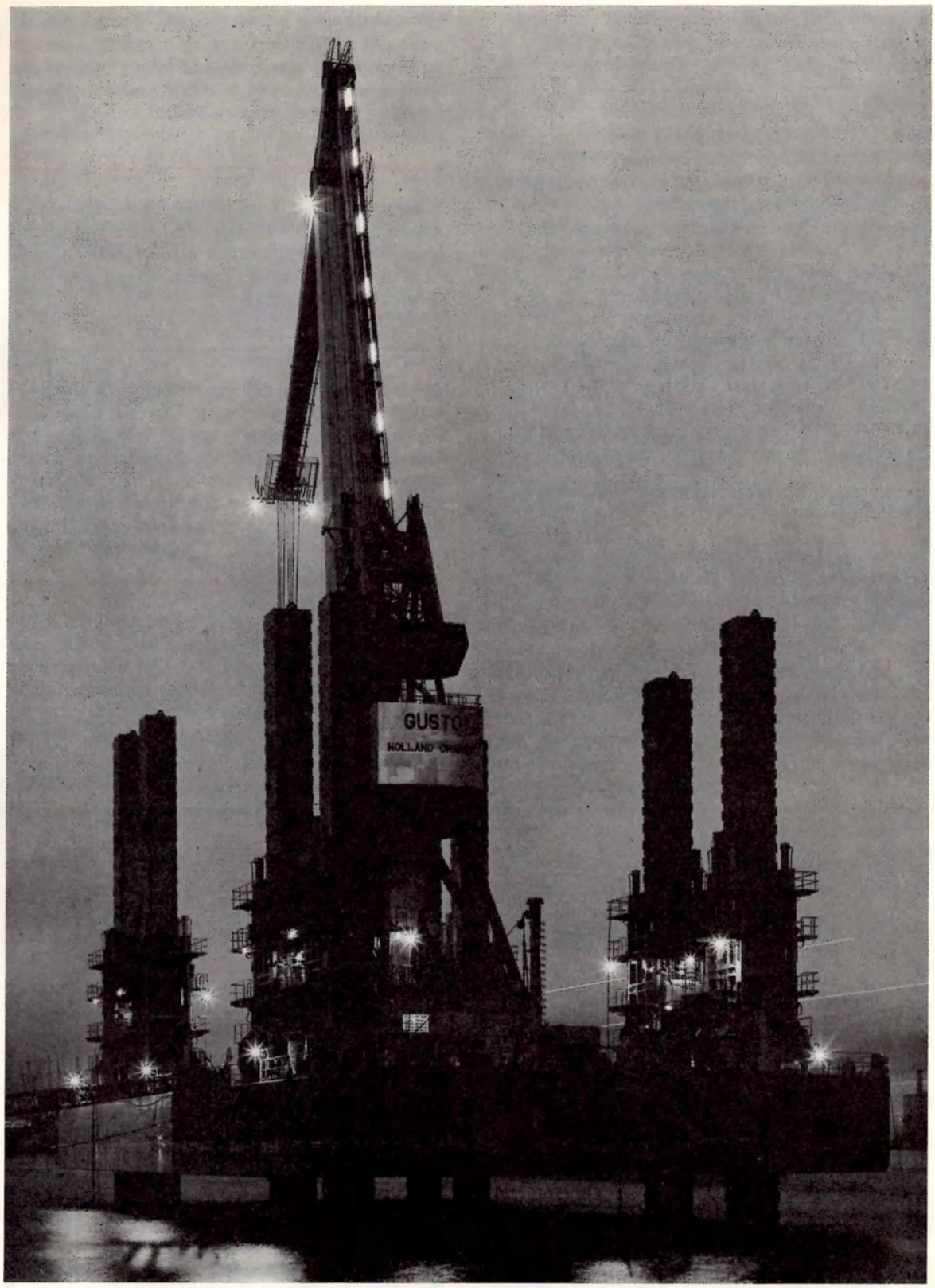

Kraaneiland bij avond

UIT ONS MIDDEN

In dienst getreden:

16-4-'64 Mej. E. Lips, typiste Corr.
20-4-'64 D. A. de Bondt, volontair MB.
20-4-'64 H. J. Degenaar, ll. electriciën Onderh.
21-4-'64 F. Jansen, slijper SB.
21-4-'64 I. Escalera Rodriguez, slijper SB.
27-4-'64 A. W. Jacobs, lasser SB.
27-4-'64 J. H. v.d. Poel, volontair SB.
11-5-'64 W. Keijl, montagewerker St. B.
11-5-'64 J. F. Klepke, kraanrijder SB.
12-5-'64 P. de Baat, montagewerker St. B.
13-5-'64 J. G. Viersma, aanhouder St. B.
13-5-'64 P. Wijngaard, klinker St. B.
13-5-'64 J. Meijer, klinker St. B.
19-5-'64 L. Migliozzi, hulpkoperslager MB.
25-5-'64 H. A. van Kampen, lasser St. B.

Gehuwd:

12-3-'64 A. M. Jongebreur met M. A. Verhoeven.
15-4-'64 H. de Jong en E. M. Binkhorst.

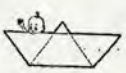

Geboren:

2-4-'64 Johannes Gerardus, zoon van G. de Bruyn en F. den Bruyn-Veldman.
5-4-'64 René, zoon van E. H. Weideman en J. Weideman-Louwe.
9-4-'64 Johannes Franciscus, zoon van J. F. Suvaal en J. Suvaal-Severing.
28-4-'64 Hendrik, zoon van A. Maris en F. Maris-Onink.
13-5-'64 Robert Bernardus, zoon van B. Rasenberg en A.M. J. Rasenberg-Schachtschabel.
17-5-'64 Martinus Franciscus Petrus, zoon van G. M. v.d. Heijden en G. M. M. v.d. Heijden-Näring.
19-5-'64 Magdalena, dochter van J. H. Bouwens en E. Bouwens-de Munck.
21-5-'64 Jacob, zoon van A. Gelderblom en C. Gelderblom-v.d. Hoek.

DANKBETUIGINGEN

Hierdoor betuig is mijn hartelijke dank aan de maatschappelijk werkster voor de bloemen en de boekenbon, die ik tijdens mijn ziekte mocht ontvangen. Tevens mijn dank aan de collega's voor het mij toegezonden fruit.

J. E. Matla.

Hiermede betuig ik mijn hartelijke dank aan de maatschappelijk werkster, de bazen en de collega's voor de blijken van belangstelling tijdens mijn ziekte en voor de prachtige fruitschaal, die ik mocht ontvangen.

C. van Raay.

Mede namens mijn echtgenote betuig ik hiermede mijn hartelijke dank aan de Directie, chefs, collega's en alle anderen, voor de vele blijken van belangstelling, de prachtige bloemen en de cadeaux, die de dag van mijn 25-jarig dienstverband bij de Werf Gusto er tot een gemaakt hebben, die nog lang in onze herinnering zal blijven.

M. van Houselt.

Langs deze weg betuig ik mijn hartelijke dank, ook namens mijn echtgenote, aan de Directie, chefs, bazen en collega's, het Dorusfonds en de maatschappelijk werkster voor de vele blijken van belangstelling en de cadeaux, die ik ter gelegenheid van mijn 25-jarig jubileum mocht ontvangen.

J. Leewens.

IN MEMORIAM A. v.d. WOUDE

De 29ste mei 1964 bereikte ons het droeve bericht van het overlijden van onze medewerker, de heer A. v.d. Woude.

De heer v.d. Woude is in 1942 in dienst getreden bij ons bedrijf te Slikkerveer, waar hij aanvankelijk werkzaam was als klinker en boorder. Later werd hij tewerkgesteld als schoonmaker.

De laatste jaren liet zijn gezondheid al te wensen over. En nu is het einde gekomen. Hij blijft in onze herinnering voortleven als een goed mens en een prettig collega.

Ons medeleven gaat uit naar zijn echtgenote en zijn kinderen, die wij de kracht toewensen dit verlies te dragen. Van der Woude, rust in vrede!

Excursie naar Geleen

Eén van de jeugdvacantiedagen werd door de leerlingen van de Bedrijfsschool benut voor het maken van een excursie naar Geleen. Dat was op donderdag, 21 mei 1964.
Om nu eens iets geheel anders te doen dan wat in den regel op zulk een excursiedag gebeurt, was contact opgenomen met Gusto-Geleen en was het voorstel gedaan onze leerlingen een voetbalwedstrijd te laten spelen tegen de leerlingen van het bedrijf te Geleen, met een beker als inzet. En verder is gevraagd naar een voorstel voor de besteding van het overblijvende deel van de beschikbare tijd.
Dank zij de goede zorgen van het bedrijf te Geleen is deze dag een groot succes geworden.
's-Morgens te circa half acht vertrokken 58 leerlingen met leiders per trein naar Limburg, waar zij omsrteeks 10 uur in Sittard aankwamen.
Daar werd in het stationsrestaurant een kopje koffie gedronken, waarna met twee touringcars een rondrit door Zuid-Limburg werd gemaakt. →

Deze tocht zal voor de meeste deelnemers onvergetelijk blijven. Het ging over heuvels en door dalen, waarbij de busleiders geen moeite spaarden om de mooiste plekjes voor ons uit te zoeken. Zelfs voor degenen, die reeds eerder Zuid-Limburg bezochten, was het prachtige landschap een openbaring.
Omstreeks 12 uur werd in de buurt van Slenaken gestopt om de inwendige mens te versterken. Na een zeer goed verzorgde lunch, die door iedereen zeer werd gewaardeerd, vertrokken we tegen half twee naar Geleen voor het spelen van de voetbalwedstrijd. Door het uitlopen van het programma werd besloten de wedstrijd 2 x 30 minuten te laten duren.
De opstelling van het Schiedamse elftal was als volgt:

v.d. Poel
Hollenberg v. Diggelen
v.d. Werf Vos Luijten
v. Gogh v. Alphen Weber Munnik Korporaal

(De opstelling van het Geleen-elftal is ons helaas niet bekend. Red.)

De wedstrijd werd door de Schiedammers met 3-1 gewonnen en de beker ging dus weer mee terug naar Schiedam.
De tijd voor de terugtocht naar Schiedam begon te dringen en de spelers moesten zich dus haastig verkleden. Bovendien stond er nog een lichte maaltijd in Sittard op het program. Daarbij werd men o.a. nog verrast met Limburgse vla's.

Precies op tijd stapte het gezelschap weer in de trein en om ongeveer 8 uur waren we in Schiedam terug.
Het was een prachtige dag geweest, uitstekend verzorgd, wel vermoeiend, maar alleszins de moeite waard. We hopen bij een eventuele returnmatch onze Geleense gastheren op een even prettige manier te kunnen ontvangen.

DE OUDE GARDE

G. van Ee.
De heer G. van Ee, die als schaver en later als transportleider werkzaam is geweest bij de afdeling Machinebouw, bereikte op 24 april 1964 de gepensioengerechtigde leeftijd. Op 15 mei 1964 heeft hij de Werf als gepensionneerde verlaten, na een diensttijd van ongeveer 15 jaar. Wij wensen hem nog vele jaren in goede gezondheid toe.

Boottocht.
We herinneren nog even aan de boottocht met de gepensionneerden op woensdag 1 juli a.s. We zorgen er allemaal voor op tijd aanwezig te zijn voor de inscheping. En we brengen allemaal mooi weer mee en een goed humeur.
En dan maar varen en plezier hebben!

Vacantie

Voor de zoveelste keer wil ik er op wijzen, dat geen middel ongebruikt mag worden gelaten om het veilig werken op onze bedrijven te bevorderen.
Waarom? Omdat geen doel zo belangrijk is als het werken bij Gusto *zonder ongevallen.*
En dat kan, dat *moet* kunnen! Het kan als iedere werknemer maar steeds veilig denkt, ieder uur, iedere minuut, iedere seconde. Steeds weer moeten we ons persoonlijk veiligheidsbewustzijn ontwikkelen.
Het veiligheidsbewustzijn moet altijd en overal aanwezig zijn: op het werk, thuis en op de weg in het verkeer. Juist door veilig te werken en veilig te denken wordt ons leven langer en prettiger.
De vacantie staat weer voor de deur. Nog een paar weken en het is weer zover. Zorg er voor, dat al Uw plannen en Uw geldelijke offers voor een prettige besteding van Uw welverdiende vrije tijd niet gaan stranden door *onveiligheid!!*
Is alles in orde voor Uw vacantie? Zijn Uw transportmiddelen, auto, caravan, scooter, brommer, fiets, boot enz. in goede staat?
Kunnen er met Uw tent geen ongelukken gebeuren? Heeft U gedacht om een verbandtrommel(tje)? Denkt U er om thuis gas, electriciteit en water af te sluiten? Laat U, als U vertrekt, thuis geen brandende cigaret of sigaar ergens liggen?
En dan nog dit: Houdt U in Uw vacantie ook rekening met de belangen van andere vacantiegangers?
Ja? Dan wens ik U allen een heel prettige en veilige vacantie.

J.O.M.

Veiligheids-competitie

Helaas, helaas is er in het Mei-nummer van Het Zeskant in het artikel over de veiligheidscompetitie een fout geslopen.
We hebben de wisselbeker in verkeerde handen terecht laten komen. Het was immers niet de heer de Ridder, baas van de Modelmakerij, die het goede lot trok, maar de heer Koopmanschap, baas van de Draaierij.
Aan beide heren en aan de beide ploegen onze verontschuldiging voor de gemaakte vergissing.
Welke afdeling de wisselbeker in een bepaald jaar verovert, is in vele gevallen een kwestie, die door het lot wordt beslist. Zo ook ditmaal. Maar het voornaamste is toch, dat de beide afdelingen (en nog andere afdelingen ook) de 200 dagen veilig werken hebben behaald.

Jubilea

De heren J. J. Leewens, W. C. J. de Bos en Th. J. H. Koevermans, die alle drie het beroep van scheepsbeschieter uitoefenen, waren op resp. 1, 1 en 8 mei 1964 gedurende 25 jaar onafgebroken in dienst van de Werf Gusto. In verband hiermede werden zij, vergezeld van hun echtgenoten, op 11 mei j.l. door de Directie ontvangen. Bij deze ontvangst werden zij toegesproken door

de heer Ir. A. Smulders, die er op wees, dat een onderneming alleen dan gunstige resultaten kan boeken, als zij de beschikking heeft over bekwaam en geroutineerd personeel. De werknemers, zoals de jubilarissen, die vijf en twintig jaren onafgebroken bij de Werf werkzaam zijn, hebben in die kwart eeuw een enorme ervaring opgedaan en zijn daardoor degenen, die men met een gerust hart alle voorkomende werkzaamheden kan opdragen.

Spreker dankte de jubilarissen voor hetgeen zij in de afgelopen vijfentwintig jaar voor de Werf hebben gepresteerd en wenste hen van harte geluk met hun jubileum. Hij speldde hun het zilveren Gusto-insigne op en overhandigde hun een gouden horloge en een geschenk onder enveloppe. Aan de dames, die er nogal eens de last van ondervinden als hun echtgenoten door plotseling overwerk e.d. op ongeregelde tijden thuis komen, bood spreker een doos bonbons aan. Ten slotte deelde spreker mede, dat de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel aan de jubilarissen het vererend getuigschrift met bijbehorende legpenning van die Maatschappij heeft toegekend en reikte hij deze getuigschriften en penningen uit.

De bijeenkomst werd besloten met het gebruiken van een kopje koffie.

Bedrijfsschool

De grote vacanties zijn weer in het zicht. Over een paar weken komen er weer tal van jongens van de scholen voor G.L.O., V.G.L.O., van de Lagere Technische Scholen enz. Een deel van deze "afzwaaiers" gaat verder leren; een ander deel komt in het bedrijfsleven terecht.
Voor de jongens zelf én voor de ouders is het zaak te kiezen: verder naar school of naar het bedrijfsleven.
Er is evenwel nog een derde mogelijkheid en dat is: én verder leren én naar het bedrijfsleven.
Deze mogelijkheid bestaat voor de jongens, die in het bedrijf een (verdere) opleiding gaan volgen. Daarvoor hebben we onze Bedrijfsschool.
De Bedrijfsschool van de Werf Gusto is best een gezellige instelling. Lees maar eens wat er in dit nummer van het Zeskant geschreven is over de feestavond voor de voetballers en over de excursie naar Limburg.
Dat betekent niet, dat het altijd "feesten" is; er moet natuurlijk ook gewerkt worden.
De leerlingen van de Bedrijfsschool genieten echter bepaalde voordelen. Zij hebben (tot hun 19de jaar) per jaar drie dagen extra vacantie. Ze werken geen 9 uur per dag, doch slechts 8½ uur. De schafttijd voor de leerlingen is n.l. op een uur gesteld, n.l. ½ uur eten en ½ uur voetballen op het eigen sportterrein.
Bovendien krijgen de leerlingen een geheel kosteloze opleiding volgens de regelingen van Bemetel. Vroeger waren de jongens verplicht dan 's avonds nog naar de Avond-L.T.S. te gaan. Dat is er tegenwoordig ook niet meer bij. De theoretische opleiding wordt gedurende één dag per week aan de Centrumschool te Rotterdam gegeven. Die dag wordt er dus niet in het bedrijf gewerkt, maar betaald wordt die dag wél!
U ziet, dat er aan de "opleiding volgens het leerlingenstelsel", d.w.z. bij de Bedrijfsschool, heel wat voordelen vastzitten.
De ouderen onder ons zullen hun opleiding in het vak op een heel wat primitievere manier hebben gekregen!

Wij hebben het bovenstaande geschreven om Uw aandacht nog eens speciaal op al die voordelen te vestigen. Het is immers heel goed mogelijk, dat U voor Uw eigen zoon moet overwegen, wat hij moet gaan doen: verder leren of gaan werken. Of leren én werken tegelijkertijd. Het kan ook zijn, dat U familieleden hebt of kennissen, die nu binnenkort voor de keuze komen te staan.
U kunt dan de betrokkenen met een gerust hart aanraden eens te gaan praten met de Afdeling Personeelszaken van de Werf Gusto, Maasdijk 5 te Schiedam. Als daar overdag geen gelegenheid voor bestaat, dan kan men de afdeling Personeelszaken altijd even opbellen voor het maken van een afspraak in de avonduren.
Helpt U mee nieuwe leerlingen naar onze Bedrijfsschool te halen? Bij voorbaat dank!

Vroeger . . .

Vroeger was het anders dan nu en heel wat anders ook. We vonden in een tijdschrift de voorschriften, die in 1852 werden uitgevaardigd voor de administratieve beambten van de Australische firma "Kooplieden en handelaren in scheepsbenodigdheden van de stad Sidney".

Hier volgen "enige regels op het bureel".

1. De kleding dient sober te zijn. De klerken zullen zich hoeden voor het dragen van kleding in opvallende kleuren en van kousen, die niet goed gestopt zijn.
2. Overschoenen en overjassen mogen niet ten burele aangehouden worden, maar halsdoeken en hoofdbedekking kunnen in geval van guur weer gedragen worden.
3. Er is ten gerieve van de klerken voor een kachel gezorgd. Steenkool en hout moeten in een kast geborgen worden. Aanbevolen wordt, dat iedere klerk gedurende de tijd van het gure weer 4 ponden steenkool per dag meebrengt.
4. De klerken mogen het vertrek niet verlaten zonder toestemming van de chef.

(vervolg pag. 47)

Met de helm geboren?

Er zijn in ons bedrijf mensen, die slimmer zijn dan de anderen. Men kan ook zeggen, dat zij er een groter verantwoordelijkheidsgevoel op na houden dan de anderen.
Er is van de zijde van de Veiligheidsinspecteur herhaaldelijk op gewezen, dat het nuttig en nodig is veiligheidshelmen te dragen.
En zeker dient dit op de hellingen en aan boord van schepen te gebeuren.
Er is echter een man, die redeneerde: Wat me op de hellingen of aan boord van schepen kan overkomen, kan ook gebeuren bij het binnen werken en zeker, als daar grote stukken gemaakt worden, zoals b.v. de bokken voor de kraaneilanden. En wat deed hij? Hij zette bij het werken in de hal van de Machinebouw een helm op.

En wat gebeurde er? Er viel uit de hoogte een moer naar beneden. Op zijn hoofd. Neen, niet op zijn hoofd, maar op zijn helm. En dat is zijn geluk geweest, want anders zou hij een behoorlijke hoofdwond hebben gehad, als het daarbij tenminste zou zijn gebleven.

Mogen we in dit verband eigenlijk wel zeggen, dat het dragen van een helm de man zijn geluk geweest is? Eigenlijk niet. Het had met "geluk" niets te maken. De man heeft de veiligheidsgedachte bij zichzelf ontwikkeld; hij heeft beseft, dat het werken in de gegeven omstandigheden gevaar opleverde en daaruit de konsekwentie getrokken en een veiligheidshelm opgezet.

Dat is nu precies de geestesgesteldheid, die de veiligheidsinspecteur zo graag bij *alle* werknemers aanwezig zou zien.

Nadenken over het gevaar, dat zich bij bepaalde werkzaamheden voordoet. Zich de risico's realiseren, die zich bij het werken onder bepaalde omstandigheden voordoen. En dan de maatregelen nemen, om die risico's te bestrijden. Die maatregelen kunnen dan bestaan uit het dragen van een veiligheidsbril, een veiligheidsgordel, een veiligheidshelm, veiligheidsschoenen enz.
Bedenk toch, dat er op de werf alle mogelijke beveiligingsmiddelen te krijgen zijn.
Gebruik ze dan ook. Uw gezin zal er U dankbaar voor zijn.

Dit geldt niet alleen voor de werklieden, maar in gelijke mate voor de bazen, de assistent-bedrijfsleiders, de bedrijfsleiders, kortom voor een ieder, die op een plaats komt, waar gevarenrisico aanwezig is.

Als U het een of andere voorwerp op Uw veiligheidshelm krijgt en die wordt daardoor beschadigd, kunnen wij U zonder enig bezwaar aan een andere helm helpen. Maar wanneer Uw schedel kapot is, helaas... we hebben geen reserveschedels in het magazijn.

Het is toegestaan de natuurlijke drang te volgen, waarvoor de klerken de tuin achter de tweede poort kunnen gebruiken.
Dit terrein dient in goede staat gehouden te worden.

5. Gedurende de kantoortijd is spreken verboden.

6. Het hunkeren naar tabak, wijn of sterke drank is ene menselijke zwakheid en derhalve verboden voor kantoorklerken.

7. Nu de kantooruren drastisch verminderd zijn (het personeel dient van nu af aan slechts op werkdagen ten burele aanwezig te zijn van 7 ure des voormiddags tot 6 ure des namiddags) is het tot zich nemen van voedsel toegestaan tussen half twaalf en twaalf uur, maar het werk mag onder geen enkele voorwaarden onderbroken worden.

8. De klerken moeten zelf hun schrijfpennen meebrengen. Een slijper is op aanvraag bij de chef beschikbaar.

9. De verhoogde weeklonen zijn voor:

Jongens tot 14 jaar	ƒ 0,52
Jongste bedienden	ƒ 2,40
Aankomende klerken	ƒ 4,50
Klerken	ƒ 5,50
Oudste klerken (na 15 dienstjaren)	ƒ 10,25

De directie erkent het humane van de nieuwe arbeidswetten, maar verwacht dat ieder een verhoogde hoeveelheid werk zal afleveren ten einde deze bijna paradijselijke arbeidsvoorwaarden te compenseren.

Tot zover de "regels op het bureel". Dit was dus de zo hoog geroemde "goede, oude tijd".
We nemen aan, dat onderhandelingen over een nieuwe Collectieve Arbeids-Overeenkomst op bovenstaande basis in 1964 niet veel kans van slagen zouden hebben.

Feestavond

van de voetballende bedrijfsschool

De leerlingen van onze Bedrijfsschool — wij hebben het in het vorige nummer al vermeld — hebben in het Paasschoolvoetbaltoernooi (wat een woord!) goede resultaten behaald: een derde prijs voor het eerste elftal en een eerste prijs voor het tweede elftal.

Dat moest natuurlijk gevierd worden! Er werd een plannetje gemaakt voor een gezellige avond. Met een paar films. Met een beetje dansen. Met een beetje muziek enz. Het plannetje werd op papier gezet en verkreeg de goedkeuring van de Directie.

Zaterdagavond, 23 mei 1964, was de werfcantine veranderd in een gezellig feestlokaal. Vlaggen aan de muren; kleurige papieren tafelkleedjes op de kleine tafeltjes, een podium voor de band; een buffet, dat als twee druppels water leek op een Parijs cafétje en dan, achterin de zaal, een kleine tentoonstelling van in de Bedrijfsschool vervaardigde werkstukken.

De avond werd geopend door de Personeelschef, die de aanwezigen hartelijk welkom heette en een bijzonder woord van welkom richtte tot de heer v.d. Griend, de stuwende kracht en organisator van het voetbaltoernooi. Het tot de heer v.d. Griend gerichte woord werd door de pl. min. 120 aanwezige jongelui met een hartelijk applaus ondersteund.

Het programma, dat met een filmvertoning zou beginnen, moest worden gewijzigd, omdat het voor het filmen in de cantine nog te licht was en het verduisteren niet goed mogelijk bleek. Er werd dus begonnen met dansen. Dat wil zeggen: de band speelde dansmuziek. Maar bij de aanwezigen viel een zekere schroom te constateren om zich op de dansvloer te begeven. De maatschappelijk werkster en een der leraren van de Bedrijfsschool gaven toen maar (onder applaus) het goede voorbeeld. En als er één schaap over de brug is..... Het spreekwoord ging ook nu weer op, want al heel gauw was de dansvloer behoorlijk bezet. Het was jammer, dat het vrouwelijk element niet zo sterk vertegenwoordigd was als we gehoopt hadden. Daar staat tegenover, dat er nu geen gedrang op de dansvloer was.

Ongeveer te 9 uur was de duisternis zover ingetreden, dat de film "The Lucky Cowboy" kon worden gedraaid. Te oordelen naar het gejoel en gefluit, waarmede de film werd ontvangen, menen we te mogen constateren, dat hij wel in de smaak is gevallen.

Inmiddels waren al heel wat consumptiebonnen, die de bezoekers bij het binnenkomen hadden ontvangen, in eet- en drinkwaren omgezet.
Na een korte pauze werd de avond voortgezet met het vertonen van de film over de *Johannes Gährs*, waarbij door de heer Brouwer van de I.H.C. een toelichting werd gegeven.

Daarna was het woord weer aan de band, die zich op een voortreffelijke manier van zijn taak gekweten heeft. Het werd een geanimeerd bal! Tegen 11 uur zette de band als slotnummer een polonaise in en om kwart over elf was het einde gekomen.

Het is voor de voetballende leerlingen van de Bedrijfsschool en hun gasten een prettige avond geweest, waarvoor een woord van hartelijke dank aan de Directie, die deze avond mogelijk maakte, zeker op zijn plaats is.

"Ik geloof wel, dat ik succes heb als voorman. De jongens in de werkplaats noemen me nou al "Ouwe knobbelkop" ".

VAN KRUIWAGEN TOT PERSPIJP

Rijen kruiwagens, tientallen mensen en evenzovele schoppen waren zo'n honderd jaar geleden nodig om de grond uit de baggerbakken, die door emmermolens waren gevuld, af te voeren. Er bestonden tussen 1850 en 1860 wel klepbakken, doch die konden alleen gebruikt worden, wan-

Elevator voor het lossen van bakken

neer in de buurt van de baggerplaats een put onder water aanwezig was, waar de gebaggerde specie in gestort kon worden. Moest men een kanaal graven of baggeren daar, waar de grond op de wal moest worden gestort, dan was de kruiwagen onmisbaar. Vernuftige baggeraars kwamen op het idee om de "Jacobsladder", later elevator genoemd, te gaan gebruiken. Hiermede kon men de bakken lossen en de specie op de wal storten. Deze elevator was meestal voorzien van een vrij lange stortgoot, zodat de baggerspecie zijwaarts op voldoende afstand van de walkant terecht kwam. Als de emmermolen op zeer korte afstand van de wal werkte, bevestigden sommige baggeraars dergelijke stortgoten aan de emmermolen. Dit is o.a. gebeurd bij het graven van het Suezkanaal.

Ideaal waren deze werkmethoden echter (nog lang) niet. Baggeraars, uitvinders en constructeurs bleven speuren naar verbeteringen.

In Engeland en in Frankrijk kwam men ongeveer tegelijkertijd (tussen 1850 en 1860) op het idee om de centrifugaal-pomp toe te passen. Deze pomp was in staat door zijn zuig- en perskracht grond te verplaatsen. Zowel bij het graven van het Suez Kanaal als het Noordzeekanaal verrichtten Engelse aannemers experimenten met een zogenaamde spuitmolen. Aan de emmermolen werd onder de stortgoot een perskuip bevestigd, waarop een centrifugaal-pomp werd ge-

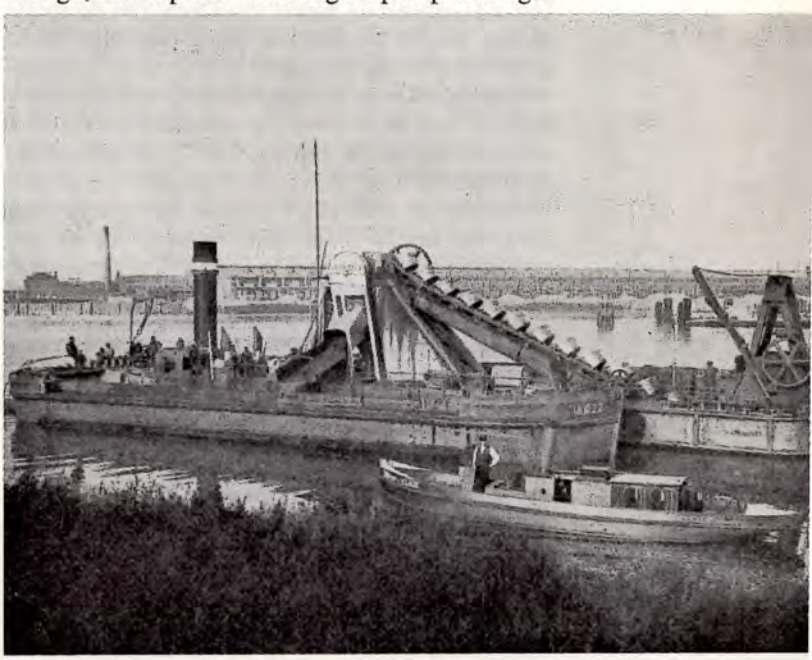

De „Zuiderzee", een in 1887 door J. & K. Smit gebouwde spuitmolen voor de firma Bos, Gorinchem

plaatst. Met behulp van een andere pomp werd eerst water bij de baggerspecie in een bak gespoten, zodat een geschikt mengsel ontstond, dat dan door de centrifugaalpomp naar de wal werd geperst. Na het overwinnen van enkele kinderziekten aan de, naar de uitvinder genoemde Woodford-pomp, behaalden de Engelse aannemers Burt en Freeman bij de aanleg van het Noordzeekanaal, met zo'n pomp een capaciteit van 100 m³/uur bij een persafstand van ongeveer 100 meter en een opvoerhoogte van 2,5 meter. De baggerspecie werd weggeperst door een persleiding, samengesteld uit pijpen van houten duigen, versterkt door ijzeren banden. Elke pijp had een lengte van ongeveer 6 meter. De pijpen wer-

In 1867 was op een tentoonstelling in Parijs een model te zien van deze „Bazin"-zuiger

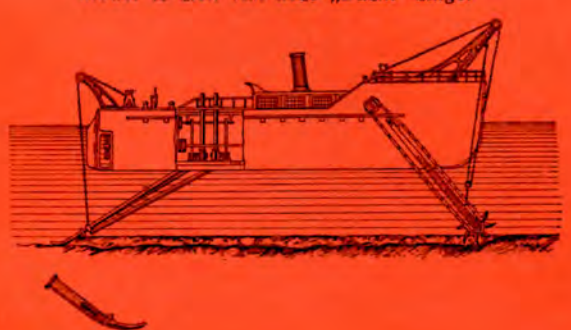

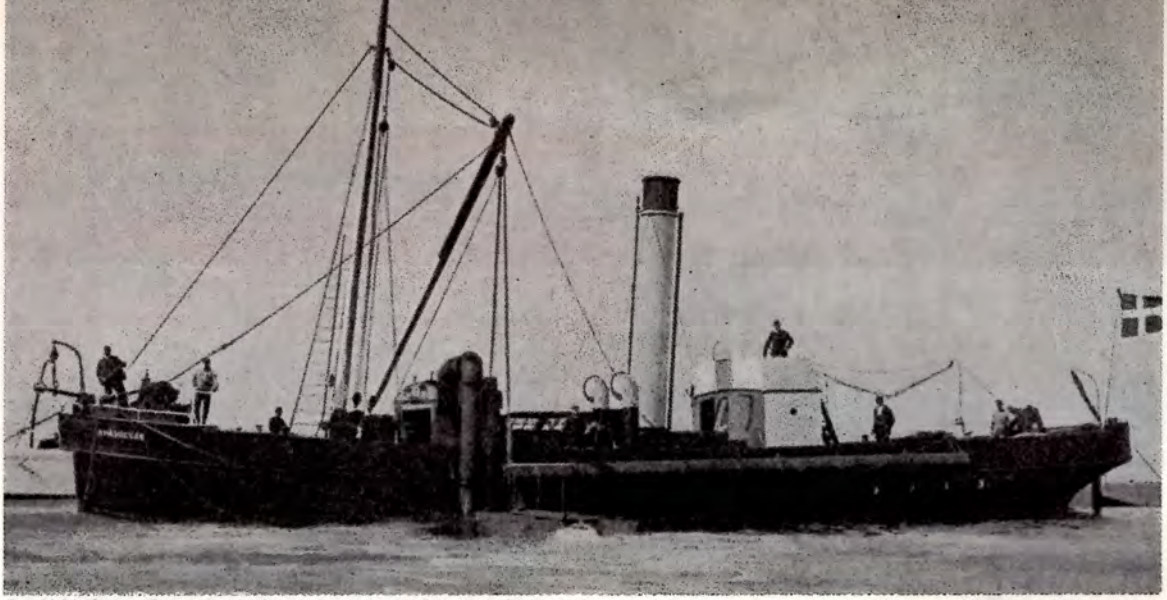

In 1898 bouwde J. & K. Smit deze 27 m lange zelfvarende profielzuiger „Nymindegab" voor Denemarken

den met linnen zakken aan elkaar gezet; later gebruikte men leren zakken.

Profielzuiger

Het was, gezien de goede resultaten van de spuitmolen, slechts een kwestie van (korte) tijd om te komen tot de profielzuiger. Men plaatste een centrifugaalpomp op een ponton en liet de zuigbuis, inplaats van in de perskuip van de emmermolen, rechtstreeks op de bodem van de baggerplaats zakken. In het begin was de capaciteit erg gering. Men maakte zelfs nog bijzonder opvallend melding van het feit, dat de opwaartse kracht, die ontstaat door de pomp in de ponton een aantal meters onder de waterspiegel te plaatsen, een aanmerkelijke verhoging van de opbrengst veroorzaakte. (zie „Bazin"-zuiger op pag. 45).

De voordelen van de profielzuiger ten opzichte van de emmermolen zijn:

1. er kan een grotere baggerdiepte worden bereikt.
2. er kan worden doorgewerkt bij vrij grote deining.
3. de profielzuiger kan in een kleiner gebied werken.
4. In drukbevaren vaarwegen ondervindt de scheepvaart minder last van de profielzuiger dan van de emmermolen.

Dit alles resulteert in een verhoging van de opbrengst en een verlaging van de kostprijs per m^3 verplaatste grond.

Hoe men er toe gekomen is dit soort baggerwerktuig een profielzuiger te noemen is niet duidelijk. Dit type (baggerwerktuig) kan namelijk beslist geen profiel maken. Profiel maken is het afgraven van de bodem in gelijke mate en op gelijke diepte. Een profielzuiger graaft alleen diepe gaten in de grond en kan bijzonder moeilijk naar stuurboord en bakboord verhaald worden.

Natuurlijk kan een profielzuiger wel vooruit en achteruit gaan, waardoor een smal kanaal gegraven wordt. Tegenwoordig wordt een profielzuiger meestal alleen gebruikt voor zandwinning. Dit kan zijn voor het opspuiten van industrie- of andere bouwterreinen, voor wegenaanleg of voor het winnen van industriezand, enz. Bij de aanleg van een kanaal of het uitdiepen van een rivier gebruikt men óf emmermolens, die belangrijk zijn gemoderniseerd, óf andere baggerwerktuigen, die wij in een volgend artikel nog zullen bespreken.

(wordt vervolgd)

Moderne profielzuiger „Haarlem", bestaande uit 2 pontons met daartussen een 30 m lange zuigbuis

Emmeren en lepelen

Jongste telgen van oude families

Het lijkt er enigszins op dat twee van onze Zeskant-redacteuren elkaar een beetje in de haren hebben gezeten. Immers, in het nummer van april j.l. stond in een beschrijving van lepelbaggervaartuigen:
"Reeds in de grijze oudheid gebruikten de Chinezen, en na hen ook de Romeinen, baggerwerktuigen van het type dat in Nederland bekend raakte als de baggerbeugel. In vrijwel dezelfde vorm, maar dan gemechaniseerd, bestaat dit type nog steeds als de moderne lepelbagger".
"Jawel, die kan dan wel modern zijn, maar geef mij toch maar een emmermolen", moet een andere redacteur gedacht hebben, want hij schreef in het mei-nummer:
"De lepelbagger is dus eigenlijk een moderne, gemechaniseerde versie van de baggerbeugel uit de oudheid. Deze baggerbeugel zal men in die tijd niet als een ideaal werktuig beschouwd hebben, zodat omstreeks 1500 het baggerwiel van Leonardo da Vinci is ontstaan. Dit wordt als voorloper van de moderne baggermolen beschouwd".

Nu wil het toeval dat wij deze maand in één week twee nieuwe I.H.C.-produkten aan het werk hebben gezien, die de oude controverse baggerbeugel-baggerwiel verder uitvochten, namelijk de emmermolen *Waddenzee* en de lepelbagger *Storhavn*. Als afstammelingen van baggerbeugel en baggerwiel hebben zij beide een respectabele stamboom, vergeleken waarbij de familie der zuigers, die elders in dit Zeskant beschreven wordt, wel héél erg jong is.....
Als het op moderne ontwerpen en constructies aankomt doen de *Waddenzee* en de *Storhavn*

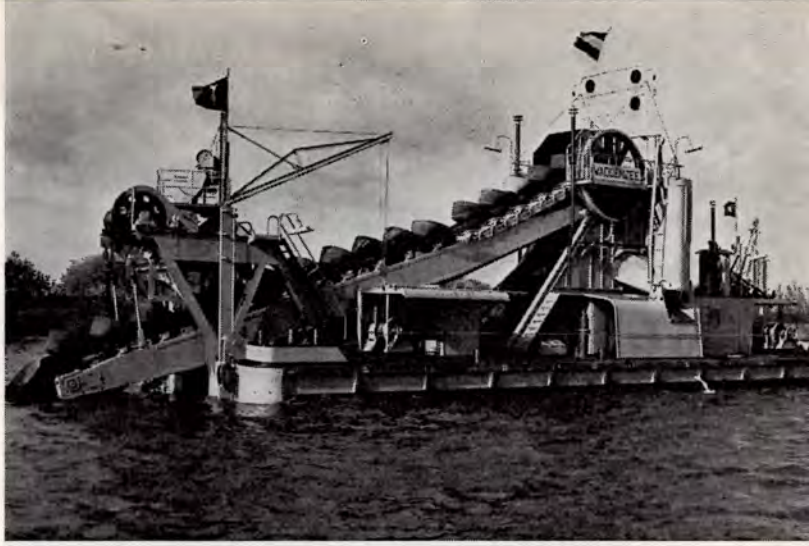

Emmeren!

echter beslist niet onder voor de allernieuwste zuigers.
De *Waddenzee*, die bij De Klop gebouwd is voor de N.V. Baggermaatschappij Van Noordenne te Sliedrecht, hebben wij aan het werk gezien op de "dode" Maas, in het gezicht van de reigerkolonie van Slot Loevestein. Het werk omvat hier het uitdiepen van een vaargeul, de specie wordt met twee bakken vervoerd en nabij het werk gestort in een diepe kuil in de rivier.

Baggergevoel

De afmetingen van de *Waddenzee* zijn bescheiden: 27 x 7 x 2,70 meter, maar met zijn 300-liter emmers brengt hij toch 600 m³ klei per uur naar boven. Het meest opvallende aan deze emmermolen is wel dat zowel de emmerketting als vrijwel alle lieren hydraulisch aangedreven worden. De hoofdmotor is een diesel van 280 pk.
Na getuige geweest te zijn van het proefdraaien met zóvele door I.H.C. Holland gebouwde zuigers, was het eigenlijk een verademing nu eens werkelijk het "baggergevoel" te hebben.
In de kraakzindelijke kombuis/eetkamer kunnen wij niet naar buiten kijken, want de ruiten zitten vol modder (aan de buitenkant, natuurlijk) en

Prachtige koppen op de emmers

Het inwendige van de „Storhavn"

vóór de deur staat een rij baggerlaarzen, want een ieder trekt natuurlijk zijn laarzen uit vóór hij naar binnen loopt. En aan dek vliegt de bagger iemand dan ook letterlijk om de oren. Het is duidelijk dat de opvarenden, allen geboren en getogen in het baggerbedrijf, ervan genieten: "Kijk eens, wat een prachtige koppen op die emmers.....!!"

Volle hap

"De volle hap" neemt (en geeft) ook de *Storhavn,* een lepelbaggervaartuig dat bij Werf Gusto gebouwd is voor Noorse rekening.
De beproevingen werden gehouden in de Schiedamse Wilhelminahaven en de "volle hap" van klei en veen kwam naar boven nadat de heer K.

Lepelen!

Een volle hap

Mes, die ook enige tijd in Noorwegen met de *Storhavn* zal werken, eerst zorgvuldig "een putje gegraven had".
Het kwam trouwens bij deze beproevingen nogal sterk neer op het werk van I.H.C. baggerdeskundige Mes, (die ook op de lepelbagger *Kaser* in het Suezkanaal gewerkt heeft).
Contractueel moet namelijk een baggercyclus binnen een bepaalde tijd volbracht worden en het spreekt vanzelf dat hierbij veel afhangt van de vaardigheid van de baggermachinist. Waarbij nog komt dat de *Storhavn* éénmansbediening heeft, zodat deze machinist, evenals in een dragline of een graafschop, beide handen en voeten, én zijn volle, geconcentreerde aandacht voortdurend nodig heeft, zodat hij eerst wel goed "ingespeeld" moet raken vóór hij het beste uit zijn werktuig weet te halen.

Ei van Columbus

Toen wij aan boord van de *Storhavn* vertelden dat er zoveel bezwaren zijn tegen het half-Duitse woord "lepelbagger", terwijl in de praktijk toch iedereen dit woord gebruikt en niet het plechtige "lepelbaggerwerktuig", deed één der opvarenden ons de volgende oplossing aan de hand:
"Het is eigenlijk nèt zo iets als "grijperbagger", dat is ook zo'n half-Duits woord. Maar als je het omdraait, is het goed Nederlands én duidelijk: baggergrijper. Waarom spreek je dan niet van baggerlepel in plaats van lepelbagger?"
Een geniale vondst, waarvan wij gaarne gebruik maken.
Deze diesel-elektrische baggerlepel heeft een voor zijn soort flink vermogen (300 pk op de hijslier) en de baggerdiepte varieert van minimaal 2,7 m tot maximaal 10 meter.
Voor het werken in zachte grond wordt een lepel van 4,5 m^3 gebruikt, in harde grond een lepel van 3,5 m^3.
Dat de *Storhavn,* bij goede bediening, gulzige happen van méér dan de lepel-inhoud neemt, bewijst de foto.